

CLASS NOTES

Class: षष्ठी VI	Topic: सप्तमः पाठः - बकस्य प्रतीकारः
Subject: संस्कृतम् SANSKRITAM	NOTE - content is prepared at home

उत्तरपुस्तिकायां (रुचिरायां) लिखत -

प्र. 9. (क) उच्चारणं कुरुत।

यत्र = जहाँ,	यदा = जब,	अपि = भी,	अहर्निशम् = दिनरात
तत्र = वहाँ,	तदा = तब,	अद्य = आज,	अधुना = अब,
कुत्र = कहाँ,	कदा = कब,	श्वः = कल (आनेवाला),	एव = ही,
अत्र = यहाँ,	एकदा = एकबार,	ह्यः = कल (बीता हुआ),	कुतः = कहाँ से,
अन्यत्र = दूसरे जगह, च = और,	प्रातः = प्रातःकाल,	सायम् = सायंकाल,	

२. मञ्जूषातः उचितम् अव्ययपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

- (क)प्रातः..... भ्रमणं स्वास्थ्याय भवति।
(ख)सर्वदा..... सत्यं वद।
(ग) त्वंकदा..... मातुलगृहं गमिष्यसि?
(घ) दिनेशः विद्यालयं गच्छति, अहम्अपि..... तेन सह गच्छामि।
(ङ)अधुना..... विज्ञानस्य युगः अस्ति।
(च)अद्य..... रविवासरः अस्ति।

३. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत-

- (क) शृगालस्य मित्रं कः आसीत् ? (क) शृगालस्य मित्रं बकः आसीत् ।
(ख) स्थालीतः कः भोजनं न अखादत् ? (ख) स्थालीतः बकः भोजनं न अखादत् ।
(ग) बकः शृगालाय भोजने किम् अयच्छत् ? (ग) बकः शृगालाय भोजने क्षीरोदनम् अयच्छत् ।
(घ) शृगालस्य स्वभावः कीदृशः भवति ? (घ) शृगालस्य स्वभावः कुटिलः भवति ।

४. पाठात् पदानि चित्वा अधोलिखितानां विलोमपदानि लिखत -

यथा - शत्रुः मित्रम्

सुखदम्दुःखदम्.....,	दुर्व्यवहारःसद्व्यवहारः.....,	शत्रुतामित्रता.....,
सायम्प्रातः.....,	अप्रसन्नः प्रसन्नः.....,	असमर्थः समर्थः.....।

५. मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा कथां पूरयत -

एकदा एकः काकःपिपासितः.....आसीत् । सः जलं पातुम्इतस्ततः.....अभ्रमत् । परंकुत्रापि..... जलं न प्राप्नोत् । अन्ते सः एकं घटम् अपश्यत् । घटेस्वल्पम्..... जलम् आसीत् । अतः सः जलम् पातुम्..... असमर्थः अभवत्। सः एकम्उपायम्..... अचिन्तयत्। सःपाषाणस्य..... खण्डानि घटे अक्षिपत्। एवं क्रमेण घटस्य जलम्उपरि.....आगच्छत्। काकः जलं पीत्वासन्तुष्टः.....अभवत्। परिश्रमेण एवकार्याणि.....सिध्यन्ति न तुमनोरथैः.....।

६. तत्समशब्दान् लिखत-

यथा - सियारशृगालः.....

कौआकाकः....., मक्खीमक्षिका.....,

बन्दरवानरः.....,

बगुलाबकः....., चोंचचञ्चु.....,

नाकनासिका.....।